

N:o 5.

Ank. till Riksd. Kansli den 6 Mars 1872, kl. 11 f. m.

Betänkande, angående stämpelpappersafgiften.

Jemlikt 40 § Riksdags-ordningen får Bevillnings-Utskottet härmed afgifva betänkande i anledning af de till Utskottets behandling hänvisade motioner, som beröra Kongl. kungörelsen den 18 Aug. 1871, angående stämpelpappersafgiften och hvad vid kontrollen och uppbörden deraf bör iakttagas; med anmälan derjemte att Utskottet vid verkställd granskning af nämnda Kongl. kungörelse i öfrigt icke funnit skäl att nu framlägga förslag till ändring af densamma.

De angående nyssberörda Kongl. kungörelse väckta motioner, som Utskottet fått emottaga, äro afgifna inom Första Kammaren af Friherre *Adam Raab* (motion N:o 11) samt inom Andra Kammaren af Herrar *Anders Peter Andersson* (motion N:o 168) i hvilken Herr *C. A. V. Kallstenius* instämt, och *Anders Persson* (motion N:o 98).

Friherre *Raab* har, likasom vid sistlidet års lagtima riksdag, upptagit en af Herr *L. J. Hierta* vid 1870 års riksdag inom Andra Kammaren framställd motion, att det i 6 § af stämpelpappersförordningen förekommande stadgande, att, der köpe-, bytes- och gåfvobref om fast egendom förr, än uppbud skett, å annan man öfverlättes, handlingen skall beläggas med föreskrifven stämpel för hvarje öfverlåtelse, så vida icke densamma egt rum inom den för lagfart föreskrifna tid, räknad från första köpet, samt öfverlåtelsehandling för uppbuds erhållande inom samma tid hos domstol företes, måtte, till förekommande af den minskning i fastighetens värde och i den säkerhet inteckningshafvare påräknat, som förmenats uppstå genom köparens skyldighet att, då uppbud sökes, ansvara jemväl för den stämpelafgift, som å föregående ej lagfarna köp belöper, — förändras så, att den, som söker lagfart å fastighet, ej skulle vara skyldig att erlægga stämpladt papper för mera än sitt fång; men att, då vid sökt lagfart det befunnes, att föregående egares åtkomst eller transporter ej vore med behörigt stämpladt papper belagde, domaren skulle vara pliktig att derom gifva kronoombudsman underrättelse och denne vara skyldig att af vederbörande utsöka det stämplade papper, hvarmed hvarje handling eller transport bort beläggas.

Vid förenämnda båda riksdagar hafva Kamrarne godkänt de af Bevillnings-Utskottet för afstyrkande af motionen anförda skäl, nemligen att staten kunde, om det föreslagna stadgandet antoges, äfventyra sin rätt att utfå karta för de föregående fången, samt att tillräcklig säkerhet för inteckningsegare förefunnes med bibehållande af det nuvarande stadgandet, derest desse i tid bevakade sin rätt. Då, med afseende på föreskriften att uppbud skall ske i staden inom tre månader och å landet sist å det ting, som inträffar efter sex månader, sedan köpet slutadt blef, vid äfventyr för köparen att böta så mycket som svarar emot värdet af det stämplade papper hvarmed köpebrevet bör förses, köpare, hvilken underlåte att köpet i behörig ordning lagfara, skulle blottställa sig för en ej ringa utgift, samt det dessutom förutsätter att en fastighet flera gånger under loppet af ett år ombytt egare, och att sådant under en följd af år egt rum för att, såsom motionären befarat, den bristande stämpelafgiften för föregående icke lagfarna fång skulle kunna blifva så betydlig, att den komme att menligt inverka på intecknings-egares rätt; samt ett sådant förhållande skäligen lärer få anses vara ett så sällsynt undantagsfall, att en lagförändring, som kan för staten medföra förlust af inkomst utaf stämpelafgifter, icke bör deraf föränledas; så hemställer Utskottet:

att den af Friherre Raab genom förevarande motion åsyftade ändring i stadgandet rörande köpe-, bytes- och gåfvobrefs beläggande med stämpladt papper icke må vinna Riksdagens bifall.

Uti sin förberörda motion har Herr *Anders Peter Andersson* föreslagit, att det stadgande, 6 § innehåller i afseende å köpebrefs beläggande med stämpladt papper, måtte förändras derhän: "att handling, hvarigenom eganderätt till fast egendom öfverlåtes, skall beläggas med stämpladt papper efter taxeringsvärdet eller efter den summa öfverlåtelsehandlingen innehåller, i fall denna är högre."

Då det nu gällande stadgandet i förevarande afseende innehåller, att vid kartering af köpebref stämpelafgiftens belopp skall i allmänhet bestämmas efter köpeskillings och endast i de fall efter fastighetens taxeringsvärde, att i köpebrevet vissa förmåner eller tjänstbarheter äro för längre eller kortare tid säljaren eller hans rättsinnehafvare förbehållna, och den derjemte uti penningar bestämda köpeskillingen icke öfverstiger taxeringsvärdet, så afser motionärens förslag, att taxeringsvärdet skall utgöra grunden för beräkningen af stämpelafgiften uti alla de fall, der den kontanta köpeskillingen icke öfverstiger nämnda värde.

Till stöd för sin framställning har motionären anført, att skiljaktig uppfattning vid tillämpningen af nuvarande stadgande i detta hänseende hos landets domstolar egt rum, hvarigenom den ene köparen nödgats erlagga större afgift till kronan än den andre under i öfrigt likartade förhållanden. Genom

motionen bilagda handlingar har motionären jemväl framdragit exempel på sådan skiljaktighet i uppfattning och tillämpning, att, då en domare belagt köpeafhandling med stämplat papper blott efter den i köpebrevet angifna köpesumma, ehuru det sedan visat sig, att särskilda förmåner derjemte varit af säljaren betingade, en annan domare åter, ehuru köpebrevet dertill icke föranledde, infortrat köpekontraktet och då detta befanns innehålla vissa af säljaren betingade förmåner af obetydligt värde, belagt köpebrevet med stämpelpapper efter egendomens taxeringsvärde, hvilket högst betydligt och med många gånger värdet af de särskildt kontraherade förmånerna öfversteg köpeskillingen; hvarjemte motionären anført ett särskildt fall, der köpare, mot 100,000 R:dr och åtagande att *till förmån för säljarne* ansvara för *deras skuld* i egendomen, tillhandlat sig en till 1,795,410 R:dr taxerad fastighet, och der stämpelpappersafgiften beräknats allenast efter den till 100,000 R:dr utsatta köpesumman.

Sedan det numera blifvit allmänt vedertagen sed, att köpeafhandling om fast egendom upprättas medelst tvänne särskilda handlingar, *köpekontrakt* och *köpebref*, af hvilka det sistnämnda, som i allmänhet ensamt för uppbudts erhållande vid domstol företes, vanligen blott angifver det kontanta köpeskillingsbeloppet med eller utan hänvisning till det egentliga aftalet eller köpekontraktet, kan det icke nekas, att i de flesta fall det kan blifva beroende på kontrahenternas samvetsgrannhet att i köpebrevet angifva tillvaron af andra betingelser än den kontanta köpesumman äfvensom af domarens uppfattning om behöfligheten att genom köpekontraktets infordrande förskaffa sig underrättelse om de verkliga köpevilkoren, huruvida stämpelafgiften kommer att, såsom afsedt är, efter den verkliga köpeskillingen bestämmas eller icke. Till undanrödjande af all obestämdhet i detta hänseende borde därför så väl köpekontrakt som köpebref vid lagfart af fast egendom vid domstolen företes, men då köpekontraktet, i alla de fall då detsamma ej innehölle några på köpeskillingsbeloppet särskildt inverkande bestämmelser, blefve öfverflödigt, och då sådana omständigheter möjligen kunna vid köpeaftal förekomma och i kontraktet inflyta, som kontrahenterne ej vilja låta till allmän kännedom komma, torde en bestämmelse i berörda hänseende ej vara fullt lämplig. Tillbörlig säkerhet för statsverket jemte enhet och enkelhet i lagtillämpningen skulle deremot tvifvelsutän ernås, om man, på sätt motionären föreslagit, till grund för stämpelafgiften å köpebrevet lade egendomens taxeringsvärde, så snart den i penningar bestämda köpeskillingen icke öfverstiger detta. Det skulle väl härigenom någon gång kunna inträffa, att stämpelafgiften komme att utgå efter ett högre belopp än den verkliga köpeskillingen, då denna vore lägre än taxeringsvärdet; men sådant kan redan enligt nu gällande stadgande blifva förhållandet, i det fall att köpeskillingen är i både kontanta penningar och förmåner bestämd, samt dessa sednare till sitt värde

icke uppgå till skilnaden emellan den kontanta köpesumman och taxeringsvärdet. Då härtill kommer att taxeringsvärdet är afsedt att uttrycka och i allmänhet torde få anses uttrycka fastighetens verkliga värde, med afseende hvarå det jemväl ligger till grund för åtskilliga andra från egendomen till stat och kommun utgående utskylder, så har Utskottet ansett, att några egentliga olägenheter icke böra uppstå, men väl, såsom nämnt är, mera enhet, reda och säkerhet i författningens tillämpning vinnas genom bifall till motionärens förslag; Och får Utskottet i öfverensstämmelse härmed föreslå, att första punkten af det i 6 § af stämpelpappersförordningen förekommande stadgande angående kartering af köpe-, bytes- och gåfvobref må erhålla följande förändrade lydelse:

(Nuvarande lydelse).

(Föreslagen lydelse, hvari förändringen är med kursiv stil utmärkt).

Köpe-, bytes- och gåfvobref samt testamentariska förordnanden om fast egendom å landet och i städerna, bruk och manufakturverk, smiden och smidesrättigheter, frälseräntor, fabriker eller andra inrättningar, med hvad mera som under eganderätt föryttras och vid domstolarne uppbjudes, belägges med stämpel till belopp af 60 öre för hvarje fulla 100 R:dr af värdet, beräknadt för bytes- och gåfvobref samt testamentariska förordnanden efter nästföregående årets taxeringsvärde, samt, för köpebref, efter köpeskillingen, när denna är bestämd endast i penningar, men efter sistberörda taxeringsvärde, i den händelse att uti köpebrefvet vissa förmåner eller tjänstbarheter äro för längre eller kortare tid säljaren eller hans rättsinnehafvare förbehållna och den derjemte uti penningar bestämda köpeskillning icke öfverstiger fastighetens taxeringsvärde; hvaremot, om den kontanta köpeskillingen öfverstiger detta värde, densamma kommer att tjena till grund för beräkningen af stämpels belopp.

Köpe-, bytes- och gåfvobref samt testamentariska förordnanden om fast egendom å landet och i städerna, bruk och manufakturverk, smiden och smidesrättigheter, frälseräntor, fabriker eller andra inrättningar, med hvad mera som under eganderätt föryttras och vid domstolarne uppbjudes, belägges med stämpel till belopp af 60 öre för hvarje fulla 100 R:dr af värdet, beräknadt för bytes- och gåfvobref samt testamentariska förordnanden efter nästföregående årets taxeringsvärde, samt, för köpebref, efter *den i penningar* bestämda köpeskillingen, så framt denna icke understiger fastighetens taxeringsvärde, men i sådant fall efter sistberörda värde.

Slutligen har Herr *Anders Persson* förnyat sitt vid sednaste lagtima riksdag väckta förslag, att skuldebref, då de inför domstol för in-teckning företes, måtte från stämpelpappersafgifts erläggande varda befriade.

Jemte det Utskottet åberopar de skäl bland de för motionens afstyrkande vid förra riksdagen anförda, hvilka, efter hvad motionären medgifvit, icke i följd af förändrade förhållanden, förlorat sin tillämplighet, får Utskottet derutöfver erinra, att stämpelafgiften å in-tecknade skuldebref är att anse såsom en ersättning för den ökade säkerhet, som genom in-teckningens meddelande åt en sådan handling förlänas, och att denna stämpelskatt förden-skull står i full öfverensstämmelse med den å köpebref, kontrakter och andra sådana handlingar, som till domstolarne för någon dess åtgärd ingifvas, äfven-som att, hvad angår det skäl till bifall för sitt förslag motionären velat finna deri, att stämpelafgiften å skuldebref skulle innebära en dubbel beskattning, förhållandet ju är alldeles enahanda med stämpelafgiften å en del andra handlingar; då så väl den, hvilken erlagt stämpelafgift för en fullmakt, som den, hvilken med stämpel belagt köp om en egendom, dessutom får betala bevilling, den förre för sin lön, den sednare för inkomsten af sin egendom.

Då Utskottet således icke kan finna något giltigt skäl, hvarföre skuldebref, som in-tecknas, skulle, med bibehållande af stämpelpappersafgiften å andra handlingar, som för närvarande dermed skola beläggas, från en sådan afgift befrias, hemställer Utskottet,

att Herr *Anders Perssons* motion icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 5 Mars 1872.

På Utskottets vägnar:

GUST. AF UGGLAS.

Reservation:

af Herr *Ola Lasson* emot Utskottets beslut i sista punkten.